

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A 2007. I. félévi Tét-attasé tevékenységről

Dr. Molnár Imre
nagykövetségi tanácsos
tudományos és technológiai attasé
Berlin

Németország élenjáró a kutatás-fejlesztés területén. A jól szervezett, jól strukturált kutatói intézményrendszer egységes képet mutat, és nagyon hatékonyan működik.

Az NSZK 2006-ban bruttó nemzeti jövedelmének 2.6%-át fordította kutatás-fejlesztésre. A tervek szerint 2010-ig a K+F kiadásoknak el kell érniük a GDP 3%-át, melyhez az állam a jelenlegi K+F kiadásait a következő négy évben évi 10%-os ütemben bővíti. Ez az NSZK történelmében példa nélkül álló költségvetési K+F növekedés. A 3%-os cél eléréséhez azonban a gazdaság által finanszírozott résznek is jelentősen növekednie kell, ezért a német K+F+I stratégiában fontos szerep jut a gazdasági szereplők további motiválásának.

Németország nemcsak megtartani szeretné a kutatásban hasznosuló hazai szellemi erőforrásokat, hanem olyan kutatói környezet kialakítására törekszik, amely vonzó lehet más országban dolgozó kiváló kutatók számára is. Cél a fiatal kutatók karrierlehetőségének támogatása és ebben kiemelt figyelmet kap a nők egyenlősége. A politika fontosnak tekinti a kutatás népszerűsítését, a kutatáspolitikai üzeneteinek „emberközele” érthető megfogalmazását. Ennek a megközelítésnek a sikere a köznapi életben jól mérhető a tudomány képviselőinek társadalmi megbecsültségén. Hasznosnak bizonyultak a közelmúltban meghirdetett kiválósági programok, melynek hatására kemény verseny alakult ki az intézmények között a díjak elnyeréséért. A kutatáspolitikai hangsúlyos része a folyamatos minőség-ellenőrzés.

A beszámolási időszak meghatározó eseménye volt a német EU-Elnökség. Az egyik legnagyobb politikai hangsúlyt a klímaváltozás kérdésköre kapta, ezért nem meglepő, hogy a K+F területén a klíma- és energiapolitikai kutatási témák nyertek nagy publicitást. Emellett az innováció motorjának tekintett info-kommunikáció technológia kapott kiemelkedő figyelmet. A szövetségi kormány az IKT-specifikus K+F tevékenységet és az ide kapcsolódó innovációs beruházásokat a következő négy éves időszakban legalább €3,5 milliárd összeggel kívánja támogatni. Fontos lépés volt kis- és középvállalatok K+F projektekbe való bevonását ösztönző az ún. „támogatási prémium” fogalmának 2007. év eleji bevezetése is.

Németország tudománypolitikájában cél a kapcsolatépítés mindazon országokkal, amelyek tudományos- és technológiai erőforrásokkal rendelkeznek. Különös figyelmet fordítanak a perspektivikus, dinamikusan fejlődő, és a német technológiának és kapcsolódó szolgáltatásoknak jövőbeni piacot jelentő területekre. A kapcsolatépítés másik célja a tudományos tapasztalatcsere, és külföldi tehetségek Németországba vonzása. A multilaterális kapcsolatok területén Németország valamennyi jelentős nemzetközi tudományos szervezet munkájában részt vesz.

Németország büszkén összegzi a 6. keretprogram statisztikáját: német kutatók az EU projektek 80%-ban vettek részt, és a támogatási keret 20%-a jutott német intézetekhez. Az NSZK nem titkolt célja, hogy a 7. keretprogramból is hasonló arányban részesedjen, ami a keret bővülése miatt az előző időszakhoz képest összegében évente közel 60%-os külső forrásbővülést jelentene. További cél, hogy a megszerzett keret legalább 15%-a kis- és középvállalatok bevonásával kerüljön felhasználásra.

A 7. Keretprogram sikere érdekében Németország az adminisztratív eljárások egyszerűsítése mellett áll ki. Javasolja továbbá az innovációt segítő technológia-transzfer erősítésének fókuszba állítását. Az alapkutatások koordinálására és erősítésére létrehozott új európai szervezet, az ERC Németország számára fontos partner.

A magyar-német bilaterális kapcsolatokat tekintve az elmúlt 2 évben sajnos nem sikerült a közös kutatóbázisokra vonatkozó, 2004-ben megfogalmazott lendületes távlati terveket a valóságban is kibontakoztatni. A mindkét országban történt átszervezések, a súlypontok módosulása és az eltérő irányba fejlődő projekt-támogatási struktúra gátolta a közös nagy-projektek beindítását. Továbbra is jól működik azonban az egyetemek, illetve kutatóintézetek közötti intézeti szintű együttműködés. Az ilyen együttműködő partnerek sikerrel vettek részt az EU 6. keretprogramjának pályázatain is.

A magyar K+F+I stratégia 2007. évi átdolgozása és az aktuális német kutatási politika alkalmazás-orientált fókuszja várhatóan felgyorsítja a kapcsolatok bővítését és a közös nagy-projektek létrehozását. Ennek szelemében került sor a szövetségi kutatási miniszternél tett február végi nagyköveti látogatásra is, mely a kutatási együttműködés fontos alapjának tekintett 2004. szeptemberi miniszterelnöki Közös Nyilatkozat célkitűzését, illetve a kibontakozás szándékát erősítette meg.

A TéT-attaséi poszt januári cseréje miatt a beszámolási időszak súlypontja a kapcsolatépítés volt. A szövetségi szakminisztériumok illetékeseivel és a legfontosabb szövetségi és tartományi intézményekkel folytatott megbeszélések - a személyes kapcsolatok kiépítése mellett - jó alkalmat adtak a magyar kormány átdolgozott K+F+I politikájának megismertetéséhez. Erre alapozva kezdődtek meg az újabb innovatív magyar-német kutatóbázisok lehetőségét vizsgáló előkészítő tárgyalások. Az alkalmazott kutatással foglalkozó Fraunhofer Társaság is aktualizálta a közép-európai közös intézet létrehozására vonatkozó elképzeléseit. A tervek szerint az intézetet magyar, osztrák vagy cseh területen szeretnék mielőbb megvalósítani. A magyar féllel megkezdett erre vonatkozó korábbi tárgyalások közel két éves szünet után ismét folyamatban vannak, de a megegyezésig számos nyitott kérdés vár még megoldásra.